

I SAKs monter rådde febril aktivitet under Bokmässan.

SAKs styrelseordförande Lena Hjelm-Wallén och Gustav Fridolin, nyinvald styrelseledamot i SAK, diskuterar villkorat bistånd under överinseende av moderatorn Vanna Beckman.

Poeten Waheed Warasta var på plats.

Bokmässan är ett jätteevenemang med över 100 000 besökare på fyra dagar.

Grattis, du har yttrandefrihet!

Stort intresse när SAK återvände till Bokmässan i Göteborg

Återigen fanns SAK med på en av årets viktigaste kulturhändelser – Bok- & biblioteksmässan i Göteborg i slutet av september. Återigen gjorde Afghanistan och Svenska Afghanistankommittén starkt intryck, väckte stort intresse och reste viktiga frågor.

TEXT: JOSEF AHLBERG

BILD: JOSEF AHLBERG & JENNY ANDERBERG

Fjorton spännande programpunkter, en fin monter och en imponerande afghansk frukost utgjorde SAKs huvudsakliga bidrag på Bok- & biblioteksmässan i Göteborg. Förutom tio intressanta seminarier bjöd SAK på filmvisning av två rykande färska spelfilmer, *Vägen till Guantánamo*

och *Om konsten att flyga till Kabul*. SAK deltog även i två klassrumspresentationer riktade till lärare i Det globala klassrummet. Seminarierna drog folk. SAKs nya styrelseledamot Gustav Fridolin och ordförande, Lena Hjelm-Wallén, diskuterade villkorat bistånd. Den afghanske tv-profilen Shakeb Isaars seminarium med titeln *Extreme makeover och Britney Spears i Kabul* och för att inte tala om det stora frukostseminariet med en paneldebatt på ämnet *Yttrandefrihet i skuggan av krig* väckte också de stort intresse.

Yttrandefrihet

Det övergripande temat för årets bokmessa, yttrandefrihet, var som klippt och skuret för att uppmärks-

samma Afghanistan där yttrandefriheten är långt ifrån självklar. Vare sig begränsningen i yttrandefriheten beror på den statsbärande makten eller konservativa krafter utanför densamma. Shakeb Isaar, en afghansk nöjesjournalist som nyligen beviljats asyl i Sverige, beskrev i ett av sina seminarier yttrandefriheten i Afghanistan som en "...avlägsen stjärna på himlen". Med en viss ton av uppgivenhet i rösten sa dock både Shakeb Isaar och Sharifa Sharif, mediarådgivare i president Karzais stab, att de upplevde afghanerna som hoppfulla inför framtiden. Det afghanska folket har med Sharifs ord helt enkelt "... inget annat val än att vara hoppfulla".

Under seminariet om rädslan för en backlash poängterade både Sharifa

Sharifa Sharif och Shakeb Isaar.

Sharif och Lena Hjelm-Wallén vikten av ett långsiktigt bistånd som tar hänsyn till den afghanska kulturen.

Även om seminariedeltagarna var överens om att en förändring är nödvändig för att öka graden av yttrandefrihet i Afghanistan skiljde de sig åt i synen på förändringstakt och medel. Sharifa Sharif ansåg att utvecklingen måste ske långsamt och att man i början inte får riskera utvecklingen genom att kränka någons övertygelse eller åsikt. Ett mått av självcensur beskrevs som ett nödvändigt redskap. Dels för att skydda sig själv och dels för att säkerställa en fortsatt, om än långsam, positiv utveckling. Även Waheed Warasta, chef för afghanska Pen-centret, påtalade att självcensuren i Afghanistan är omfattande men poängterade att yttrandefriheten i ett initialt skede kräver offer, vilka han såg som nödvändiga för att bereda vägen för yttrandefriheten. Shakeb Isaar var ännu något ivrigare i sina förändringsambitioner och önskade se en snabb förändring med ett större

skydd från makthavarnas sida.

Fokus på yttrandefrihet genomsyrade både SAKs program samt monteraktivitet. Ambitionen var att belysa så många olika aspekter av yttrandefrihet som möjligt. Hur påverkas litteratur, poesi, konst, nöjesmedia samt nyhetsförmedling av situationen i Afghanistan var frågor som togs upp till diskussion under seminarierna. Många besökare fick sig även en tankeställare av SAKs yttrandefrihetslotter, med meddelandet och vinsten: "Grattis du har yttrandefrihet!" Med lotterna ville vi göra mässbesökarna medvetna om något som många kanske ofta tar för givet.

Stor uppmärksamhet

SAK fick stor uppmärksamhet på bokmässan. Cirka 1 350 personer besökte SAKs monter som i år gick i "SAK-blått". Informationsmaterial spreds flitigt, seminarierna väckte stort intresse och SAKs aktiviteter omnämndes i både dagspress och radio.

Spännande möten blev det också för SAKs lokalkommitté runt om i

landet som även de fick en smak av Afghanistan i och med våra afghanska gästers "miniturné" i anslutning till mässan. Skövde och Stockholms lokalkommittéer besöktes av Waheed Warasta och Sharifa Sharif. Warasta besökte även Uppsala, Sundsvall och Södertälje.

I vimlet av bokförlag, luttrade journalister och Sveriges samlade kulturetablissemang är det lätt att försvinna i mängden. SAK visade dock att Afghanistan inte låter sig försvinna, med ett barns självklarhet stack SAK tvärtom ut hakan och sa: "se Afghanistan!" ■

Josef Ahlberg projektledde SAKs insatser på Bokmässan. Josef befinner sig för tillfället i Afghanistan där han ska skriva klart sin magisteruppsats i Statskunskap.

